

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadınları çalışma yaşamı dışına iten politika ve pratiklerin açığa çıkarılması, çalışan kadınlara yönelik gerçekleşen cinsiyetçi hak ihlallerinin araştırılarak tespit edilmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Meclis İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz.

1 Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

Kadınların emeğine karşı ücret almasından bugüne; kadının çalışma yaşamına katılma isteği ve gerekliliği, çalışma hayatında istihdamını artırmıştır. Kadınlar çalışmaya başladıktan sonra, iş yerlerinde, toplumun erkek egemen yapısı ve ekonomik sistemin içinde barındırdığı cinsiyetçilik nedeniyle ikincil konuma getirilmiştir.

Kadınların, iktisadi olarak hayata atılıp toplumda daha fazla görünür olmasıyla patriarkal sistem kadınların emeğini bu boyutuyla da sömürmeye başlamıştır. Cinsiyetçilik, sermaye tarafından kendine özgü bir biçimde yeniden şekillenmiş; iktisadi açıdan emek piyasasında, erkeğin egemen olduğu kapitalist sistemden dolayı kadınlar yeni sorunlarla yüz yüze kalmıştır. Çalışan kadın, ev içindeki hizmetlerinden dolayı, iki kere emek harcamakta ve sömürülmektedir. Kadının evdeki görünmeyen emeğinin yanı sıra emek piyasasında da durumu; düşük ücret, istihdam sorunu ve ilk işten çıkarılan olma şeklinde özetlenebilir.

2014 yılı TUIK verilerine göre; lise dengi okul mezunlarında erkekler yıllık ortalama 20 bin 760 TL, kadınlar 14 bin 33 TL kazançla; aynı eğitim düzeyinde olmalarına rağmen erkeklerin geliri kadınların gelirinden %32,4 daha fazladır. Yine, 2017 yılında, Dünya Ekonomik Forum'un hazırladığı Küresel Cinsiyet Ayrım (The Global Gender Gap) Raporuna göre; Türkiye cinsiyet eşitsizliğinde 131 ülke arasından 87. sırada ve kadınlar erkeklerin %62'si kadar kazanç sağlamaktadır.

TUIK 2015 raporlarına göre, Türkiye'de 15 ve yukarı yaştaki nüfus içerisinde istihdam oranı % 46 olup, bu oran erkeklerde % 65, kadınlarda ise % 27,5'tir. Aynı raporlara göre, Avrupa Birliği ülkeleri incelendiğinde ortalama erkek istihdam oranı %70,8; kadınların oranı % 60,4'tür.

Ekonomik kriz dönemlerinde ise evde emek harcayan kadın olduğu ve emeğin yeniden üretimini mümkün kılarak tüm aile bireylerini üretim sürecine hazırladığı için, ailenin geçimini erkeğin sürdürdüğü önkabulle, iş hayatına girerlerken ikincil konumda olmalarına rağmen kadınlar işten çıkartılmada birincil konuma getirilir,

Sendikalaşma gerekçesi ile işten çıkartılan, bu nedenle 180 günden fazla bir süredir fabrikalarının önünde eylem yapmakta olan Flormar işçilerinin yaşadıkları süreç, özetlemiş olduğumuz emek piyasasında kadının yerine dair somut bir örnektir. Çalışanın anayasal hakkı

olan sendika üyeliği, %80'i kadın olan 132 işçinin işten çıkartılma gerekçesi olabilmektedir. Çalışma koşullarında iyileştirilme talepleri, ücretlerine zam isteği, işveren tarafından görmezden gelinmiş; bu taleplerinin karşılanabilmesi için sendika çalışması başlatan işçiler yoğun baskılar yaşamış ve toplu işten çıkarmalarla haklarından mahrum edilmiştir.

Eleman yetersizliği nedeniyle farklı bölümlerde çalıştırılma, iş tanımları dışında işler yaptırma, uzun mesailerle çalışma, iş çıkışında olası ürün hırsızlığı nedeniyle onur kırıcı şekilde üst aramasından geçirilme, kullanım tarihi geçmiş ürünlerin çalışanlara dağıtımı gibi tutumlar sergilenen işçiler; hak arayışına giriştiğinde 25/2 nolu İş Kanunu ile işten çıkartılmıştır. %51'ine Fransız marka Yves Rocher'nin sahip olduğu işveren şirketin, Yasanın "Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller" başlığı ile sıralanan gerekçelerle işten çıkardığı işçiler, herhangi bir tazminata hak kazanamadığı gibi iş güvencesi hükümlerinden ve işsizlik ödeneğinden de yararlanamıyor.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı iş müfettişlerinin "İş Kanununun 25/2 maddesi uyarınca iş sözleşmelerinin feshedilmesinin mevcut sendikalaşma sürecinin ardından toplu şekillerde gerçekleşmesi, öne sürülen sebeplerle bu işten çıkışların olmasının gerçekçi olamayacağı izlenimini müfettişliğimizde bıraktığı, işverenlik tarafından işyerinde işçiler üzerinde sendikal baskı kurularak işçilerin istifa etmeye zorlandığı kanaatine varıldığı" ifadelerinin yer aldığı raporuna rağmen Flormar işçilerinin hak gaspları halen sürmektedir.

Tüm bu verilerden hareketle, kadınların çalışma yaşamı dışına iten politika ve pratiklerin açığa çıkarılması, çalışan kadınlara yönelik gerçekleşen hak ihlallerinin araştırılarak tespit edilmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla ivedilikle Meclis Araştırması yapılmalıdır.

2 Pero DUNDAR
HDP Mardin Milletvekili

P. Dunder

8 Ebru GUNAY
HDP Mardin Milletvekili

Şevin ÇOŞKUN
HDP Muş Milletvekili

3 Mensur IŞIK
HDP Muş Milletvekili

10 Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
HDP Muş Milletvekili

11 Sıdık TAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Nusrettin MAÇİN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

4 Ömer ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

13 Ayşe SURUCU
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Hüseyin KAÇMAZ
HDP Şırnak Milletvekili

5 Hasan ÖZGÜNEŞ
HDP Şırnak Milletvekili

6 Muazzez ORHAN
HDP Van Milletvekili

15 Bediye ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

7 Murat SARISAÇ
HDP Van Milletvekili

16 Tayip TEMEL
HDP Van Milletvekili

Garo PAYLAN

HDP Diyarbakır Milletvekili

Remziye TOSUN

HDP Diyarbakır Milletvekili

Sait DEDE

HDP Hakkari Milletvekili

Habip EKSİK

HDP Iğdır Milletvekili

Dilşat CANBAZ KAYA

HDP İstanbul Milletvekili

Züleyha GÜLUM

HDP İstanbul Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP İstanbul Milletvekili

Erol KATIRCIOĞLU

HDP İstanbul Milletvekili

Ali KENANOĞLU

HDP İstanbul Milletvekili

Zeynep ÖZEN

HDP İstanbul Milletvekili

Ahmet SIK

HDP İstanbul Milletvekili

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

HDP İzmir Milletvekili